

กระบวนการสร้างภาพความเป็นจริงทางอาชีพสื่อสารมวลชน

จากลักษณะต่าง ๆ ของภาพความเป็นจริงทางอาชีพสื่อสารมวลชนที่ได้กล่าวไปแล้วนั้น เป็นภาพของอาชีพสื่อสารมวลชนที่เกิดจากการสร้างความเป็นจริงโดยนิลิตินิเทศศาสตร์ ซึ่งในบทนี้ จะได้ทำการศึกษาว่าภาพความเป็นจริงทางอาชีพสื่อสารมวลชนที่ปรากฏออกมาเป็น ได้ผ่าน "กระบวนการสร้าง" อย่างไรบ้าง

การวิเคราะห์ในบทนี้จะตั้งอยู่บนแนวความคิดพื้นฐานที่ว่า ความเป็นจริงต่าง ๆ นั้นเป็น ความเป็นจริงที่เกิดขึ้นจากการที่ได้ไปสัมผัสกับประสบการณ์ตรง หรือประสบการณ์โดยทางอ้อม ซึ่งเกิดจากการเรียนรู้ทางสังคม เช่น จากบิดามารดา โรงเรียน เพื่อน หรือแม้แต่สื่อมวลชน นอกจากนี้ ความเป็นจริงบางอย่างยังอาจเกิดขึ้นโดยการผสมผสานระหว่างความเป็นจริงที่เกิด จากประสบการณ์ตรงและประสบการณ์อ้อม จนกลายมาเป็นความเป็นจริงที่เกิดจากการตระหนักรู้ ของตนเองขึ้นมา

สำหรับกระบวนการสร้างภาพความเป็นจริงทางอาชีพสื่อสารมวลชนของนิลิตินิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ปรากฏในการศึกษานั้น พบว่ามีกระบวนการหลัก ๆ อยู่ 2 กระบวนการ ดังนี้

ภาพความเป็นจริงที่นิลิตินิเทศศาสตร์รับรู้โดยผ่านประสบการณ์โดยทางอ้อม

คือ "กระบวนการสร้างภาพความเป็นจริง" ที่เกิดจากการที่นิลิตินิเทศศาสตร์รับรู้ภาพของความเป็นจริง โดยการสื่อสารผ่าน "ตัวกลาง" ต่าง ๆ ทั้งโดยที่รู้ตัวและไม่รู้ตัว ซึ่ง "ตัวกลาง" เหล่านี้ ก็ได้แก่

1. ครอบครัว

ครอบครัวเป็นจุดศูนย์กลางของทุกทฤษฎีในวิชาพฤติกรรมศาสตร์ของการเกิดบุคลิกภาพ การเรียนรู้ทางสังคมและการอบรมเลี้ยงดู ครอบครัวมีความรับผิดชอบอย่างยิ่งและมีสิทธิอำนาจอย่างชัดเจนจากสังคมที่จะฝึกอบรมสมาชิกรุ่นใหม่ ที่เกี่ยวกับความสำคัญของระเบียบสังคมและ สืบต่อมรดกทางวัฒนธรรมของสังคม เพื่อแนะนำแนวทางการพัฒนาบุคลิกภาพของเขาและเพื่อสอน วิธีการของการประพฤติปฏิบัติ ของความคิดและความรู้สึกที่เป็นที่ยอมรับ

1.1 บิดามารดา

จากการวิเคราะห์ "กระบวนการสร้างภาพความเป็นจริง" ทางอาชีพสื่อสารมวลชนนั้น พบว่าประสบการณ์ในการทำงาน และการบอกเล่าภาพความเป็นจริงของบิดามารดามีอิทธิพลต่อ ภาพความเป็นจริงของนิสิต ในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

...คุณพ่อทำงานทางด้านโฆษณามาตั้งนานแล้วเป็นอาร์ตไดเรคเตอร์ ตั้งแต่ก่อนแต่งงาน ก็เลยเห็นคุณพ่อทำงานโฆษณามาตั้งแต่เด็ก ๆ พอโตขึ้นมาก็เลยอยากทำตรงนั้นบ้าง เห็นว่ามันน่า สนุก... (ธิติมา ศิลปศาสตร์. สัมภาษณ์ 21 มีนาคม 2536)

จากตัวอย่างที่กล่าวมานี้ แสดงให้เห็นว่า บิดามีส่วนสำคัญในการทำให้ นิสิตเกิดความ สนใจในอาชีพสื่อสารมวลชน โดยทำให้เกิดภาพความเป็นจริงในลักษณะที่ว่าอาชีพสื่อสารมวลชน ซึ่งในที่นี้คือ ภาพของงานทางด้านโฆษณาว่าเป็นงานที่มีลักษณะสนุก

...อยากเรียนหนังสือพิมพ์เหมือนกัน แต่ว่าแม่ไม่ชอบ บอกว่าเป็นอาชีพที่เงิน ไม่มีศักดิ์ศรี ไม่อยากให้เลือก แต่สำหรับภาคฟิล์ม (ภาพยนตร์และภาพนิ่ง) แม่บอกว่าดีกว่า ไปได้ไกลกว่า... (ทิพย์ธิดา เกษะนันท์)

...คุณพ่อไม่ค่อยเห็นด้วยที่เลือกเรียนภาค Speech มันดูเป็นนามธรรม ก็เป็นห่วงว่าจะ
มาจะทำมาหากินได้หรือ... (ปณิษฐา วาทิกทินกร)

...พอตอนเลือกเรียนฟิล์ม คุณแม่ก็พูดว่าจะไปจะไปทำอะไร ก็เป็นห่วงเกี่ยวกับอาชีพนี้...
(อาสยา ฐักัดกุล)

ตัวอย่างของการสร้างภาพอาชีพสื่อสารมวลชนโดยบิดามารดาของนิสิตเหล่านี้ ซึ่งแสดง
ให้เห็นว่าบิดามารดาจะมองภาพความเป็นจริงทางอาชีพสื่อสารมวลชน ในลักษณะที่คำนึงถึงรายได้
และความก้าวหน้าในอาชีพ ตลอดจนโอกาสในการทำงานเป็นหลัก ซึ่งก็เท่ากับว่าบิดามารดา
พยายามที่จะอบรมและปรุงแต่งนิสิตตามค่านิยมและความเชื่อของตนเอง เช่น การที่ลูกควรจะต้อง
ประกอบอาชีพที่มีความมั่นคง มีเงินเดือนสูง ๆ มีตำแหน่งใหญ่โต เป็นต้น

1.2 ญาติพี่น้อง

นอกจากบิดามารดาแล้ว บรรดาญาติพี่น้องต่าง ๆ โดยเฉพาะพี่สาวและ / หรือพี่ชาย
ก็มีส่วนใน "การสร้างภาพความเป็นจริง" ทางอาชีพ ให้แก่นิสิตได้อีกทางหนึ่งเช่นกัน ดังจะเห็น
ได้จากตัวอย่างต่อไปนี้

...ตอนแรกเคยคิดอยากเรียน MC เพราะพี่สาวก็เรียน Mass Comm อยู่ที่เชียงใหม่
เอกโทรทัศน์ก็เลยทำให้พอจะรู้จักงานทางด้านนี้อยู่บ้าง เพราะพี่เขาจะเอา Final Project
มาให้ดูว่านี่ฉันทำเอง เราก็อือฮาตาม... (จิตรจรรยา เพิ่มภัทร)

...พี่คนโตจบไปทำโฆษณาเหมือนกัน ก็มีหน้าที่ทำให้สนใจมาก เขาเป็น เออี ที่ลิโ
เบอร์เนต ก็เคยมาแล้วเรื่องการทำงานให้ฟัง ก็รู้เรื่องจากพี่เยอะ... (โชคชัย เกษมศรีวิทักษ์)

...พวกญาติๆ เขาบอกว่าเรียนวิทยุโทรทัศน์มันหนักมาก แล้วก็แนะนำว่ามีประชาสัมพันธ์
ที่นำเรียน แล้วก็เห็นพี่ๆ เป็นญาติกัน เขาเรียนทางด้านพีอาร์มา แล้วไปทำงานทางด้านนี้ ก็เห็น

ว่าสนุกดี เลยอยากเรียนนิอาร์...(วิพรรณ สุวรรณรัตน์. สัมภาษณ์, 13 มีนาคม 2536)

...อย่างแฟนพี่สาวเขาจะประชุมบ่อยมาก กลับบ้านดึก ไม่เป็นเวลา ก็ไม่น่าอิสระ แต่ก็ยังเห็นว่าน่าจะสนุกอยู่...(เชษฐิณี มนต์เกียรติ. สัมภาษณ์, 9 มีนาคม 2536)

จากตัวอย่างเหล่านี้ แสดงให้เห็นว่า การที่มีญาติพี่น้องเรียนหรือทำงานทางด้านนี้จะเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยในการสร้างภาพความเป็นจริงทางอาชีพสื่อสารมวลชนของนิสิตให้ชัดเจนขึ้น โดยผ่านทาง การบอกเล่าประสบการณ์ในการเรียน ทำให้นิสิตเข้าใจเกี่ยวกับงานด้านวิทยุโทรทัศน์ว่าจะได้เรียนเกี่ยวกับอะไรบ้าง มีลักษณะของการเรียนเป็นอย่างไร หรือการบอกเล่า ตลอดจนการได้พบเห็นประสบการณ์ในการทำงานจริง ๆ จากบรรดาญาติพี่น้องเหล่านี้ ก็จะทำให้นิสิตมีภาพความเป็นจริงในลักษณะของการทำงานที่ชัดเจนเพิ่มมากขึ้น รวมทั้งภาพความสนุกในการทำงานด้วย

อย่างไรก็ตาม จะพบว่าครอบครัวของสังคมไทยปัจจุบันส่วนมาก มักจะปล่อยให้เด็กพัฒนาความคิดของตนเองตามธรรมชาติ ถึงแม้ว่าครอบครัวจะมีส่วนในการให้คำแนะนำ ตลอดจนมีอิทธิพลในการเลือกอาชีพอยู่บ้างก็แต่เพียงเล็กน้อยเท่านั้น โดยเฉพาะในส่วนของ "การสร้างภาพความเป็นจริง" ทางอาชีพสื่อสารมวลชนให้แก่นิสิตนั้น ดูเหมือนว่า ครอบครัวจะปล่อยให้เป็นที่หนึ่งของสิ่งแวดล้อมภายนอกครอบครัวเสียมากกว่า ทั้งนี้เนื่องจากความห่างเหินของบิดามารดา ซึ่งส่วนใหญ่มักใช้เวลาทำงานนอกบ้านมากกว่าที่จะอยู่กับลูก ดังนั้น จึงปล่อยให้โรงเรียน เพื่อนฝูง ตลอดจนสื่อมวลชนบางชนิด (โดยเฉพาะโทรทัศน์) มาทำหน้าที่ตรงนี้แทน

นอกจากนี้ ในแง่ของช่องว่างระหว่างคนรุ่นเก่ากับคนรุ่นใหม่ ก็เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ครอบครัวโดยเฉพาะอย่างยิ่งบิดามารดา ไม่มีส่วนในการสร้างความเป็นจริงทางอาชีพสื่อสารมวลชนแก่นิสิตได้ดีเท่าที่ควร ทั้งนี้เพราะอาชีพสื่อสารมวลชนโดยเฉพาะในส่วนของผู้ที่ทำงานอยู่เบื้องหลัง หรือในแง่ของการดำเนินการผลิตนั้น เป็นอาชีพที่เพิ่งเริ่มจะเป็นที่รู้จักและได้รับการยอมรับเมื่อไม่นานมานี้เอง ประกอบกับการที่คณะนิเทศศาสตร์ก็เพิ่งจัดอันดับคณะยอดนิยม และเป็นที่รู้จักของบรรดานักเรียนที่มุ่งหวังจะเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย เมื่อประมาณ 7-8 ปีที่ผ่านมาเอง

ดังนั้น บิดามารดาจึงไม่ค่อยมีภาพความเป็นจริงของอาชีพสื่อสารมวลชนมากพอที่จะสามารถให้คำแนะนำแก่นิสิตได้ หรือถ้ามีก็มักเป็นภาพความเป็นจริงของอาชีพสื่อสารมวลชนในแง่ที่ไม่น่าชื่นชมเท่าใดนัก ภาพความเป็นจริงของอาชีพที่ถ่ายทอดไปถึงนิสิต จึงเป็นภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นจากความคิดของตัวบิดามารดาเอง จากผลการศึกษาที่พบว่า คุณค่าทางอาชีพที่บิดามารดาให้ความสำคัญมากที่สุด คือ จะต้องเป็นอาชีพที่มีรายได้ดี มีโอกาสก้าวหน้า ตลอดจนมีโอกาสร่ำรวยในการทำงาน แต่ภาพความเป็นจริงทางอาชีพสื่อสารมวลชนตามทัศนะของบิดามารดา ที่ถ่ายทอดมาถึงนิสิตนั้น กลับเป็นภาพที่มีลักษณะตรงกันข้ามกับคุณค่าทางอาชีพที่บิดามารดาตั้งไว้ทั้งสิ้น

และถึงแม้ผลของการศึกษา จะพบว่า ครอบครัวจะเป็น "ตัวกลาง" ที่ทำให้นิสิตเห็นถึงภาพความเป็นจริงในอาชีพสื่อสารมวลชน จนเกิดความต้องการที่จะประกอบอาชีพสื่อสารมวลชนอยู่บ้าง แต่ก็ยังเป็นเพียงส่วนเล็กน้อยเท่านั้น เมื่อเทียบกับ "ตัวกลาง" อื่นๆ

สำหรับการให้คำแนะนำทั่ว ๆ ไปแก่นิสิต ทั้งในเรื่องของการศึกษา และการเลือกประกอบอาชีพสื่อสารมวลชน ซึ่งในส่วนนี้บรรดาญาติ ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพี่สาวหรือพี่ชายของนิสิตเองจะมีบทบาทมากกว่าบิดามารดา ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการศึกษาที่คณะนิเทศศาสตร์นี้มาก่อน ก็จะสามารถให้ภาพความเป็นจริงของการใช้ชีวิตในรั้วมหาวิทยาลัย การทำกิจกรรม ตลอดจนการเลือกภาควิชาที่จะไปประกอบอาชีพต่าง ๆ หรือการได้เห็นภาพประสบการณ์ในการทำงานของญาติสนิทที่ทำงานทางด้านสื่อสารมวลชนอยู่ในปัจจุบัน ก็ล้วนแล้วแต่เป็นปัจจัยที่ทำให้นิสิต มองเห็นภาพความเป็นจริงทางอาชีพสื่อสารมวลชนในลักษณะต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวไปแล้ว ได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น

2. การศึกษา

การที่สังคมแต่ละสังคมพยายามสร้างระบบการศึกษาอย่างเป็นทางการขึ้นมานั้น ส่วนหนึ่งก็เพื่อเป็นแหล่งเตรียมพร้อมบุคคลเพื่อดำเนินบทบาทและอาชีพในสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบการศึกษาในมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นระบบการศึกษาที่มีหน้าที่โดยตรงในการเตรียมบุคคล

เข้าสู่อาชีพแต่ละอาชีพอย่างไรก็ตาม การที่นักเรียนแต่ละคนจะตัดสินใจเลือกที่เดินไปทางสายอาชีพใดอาชีพหนึ่งนั้น ก็จะต้องมีการเตรียมตัวกันตั้งแต่ในระบบการศึกษาในโรงเรียน โดยเฉพาะในช่วงมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือในบางคนอาจจะเริ่มตั้งแต่มัธยมศึกษาตอนต้นเลยก็เป็นได้

และจากสถิติของเด็กนักเรียนในการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยที่เพิ่มมากขึ้นในแต่ละปีนั้น จะพบว่า เมื่อการแข่งขันสูงขึ้น นักเรียนต่างก็ต้องพยายามเตรียมตัวเพื่อให้พร้อมมากขึ้น ซึ่งก็แน่นอนว่าการเตรียมตัวให้พร้อมในด้านวิชาการ ที่จะต้องนำไปใช้ในการสอบแข่งขันนั้น เป็นสิ่งที่ทั้งทางโรงเรียนและตัวนักเรียนจะต้องทำอย่างเต็มที่อยู่แล้ว แต่อีกส่วนหนึ่งที่นักเรียนจะต้องกระทำ ก็คือการตัดสินใจว่าตนเองต้องการจะไปประกอบอาชีพอะไร เพื่อที่จะได้เลือกศึกษาในคณะที่สอนเกี่ยวกับวิชาชีพนั้น ๆ เช่น ถ้าคิดว่าตนเองต้องการจะเป็นหมอ ก็จะได้เลือกสอบเข้าในคณะแพทยศาสตร์ของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ หรือถ้าอยากเป็นสถาปนิก ก็ต้องเลือกสอบเข้าคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ อยากรับบัญชี ต้องเรียนในคณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี หรือถ้าอยากเป็นนักข่าว นักโฆษณา นักประชาสัมพันธ์ ผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ ก็ต้องเรียนในคณะนิเทศศาสตร์ หรือคณะวารสารศาสตร์ เป็นต้น

2.1 อาจารย์ / อาจารย์แนะแนว

อาจารย์ที่โรงเรียนส่วนใหญ่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาจารย์ในฝ่ายแนะแนวจะทำหน้าที่ในการให้สารสนเทศเบื้องต้นในการสอบเข้ามหาวิทยาลัยแก่นิสิตเท่านั้น ดังนั้น ภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับอาชีพสื่อสารมวลชนส่วนใหญ่ ที่นิสิตรับรู้ผ่าน "อาจารย์ / อาจารย์แนะแนว" อย่างเช่น การที่ได้ทราบว่าคณะนิเทศศาสตร์นั้น สอนเกี่ยวกับอะไรบ้าง มีภาควิชาอะไรบ้าง จบแล้วจะไปประกอบอาชีพอะไรได้บ้าง เป็นต้น ตัวอย่างเช่น

... รู้จักข้อมูลของคณะจากอาจารย์แนะแนวที่โรงเรียนส่วนหนึ่ง เพราะก่อน Ent' เขาจะเอารายละเอียดของแต่ละคณะมาให้อ่าน ก็รู้เรื่องคณะจากอาจารย์แนะแนวมากที่สุด ก็มีส่วนช่วยในการตัดสินใจด้วย ตอนแรกไม่ได้อยากเรียน PR อยากรเรียนพวกวิทยุโทรทัศน์ แต่คิดว่าตัวเองไม่เหมาะ อาจารย์ก็บอกว่างั้นก็เรียน PR สิ... (วิพรรณ สุวรรณรัตน์)

...อาจารย์แนะแนวก็แนะแนวให้กว้าง ๆ ตอนนั้นอาจารย์ก็ฉายวิดีโอให้ดูว่าแต่ละคณะ
ของแต่ละมหาวิทยาลัยเป็นยังไง สอนด้านไต่บ้าง... (ปริญญา ชุ่มชุม)

จากตัวอย่างเหล่านี้ แสดงให้เห็นว่า โดยส่วนใหญ่แล้ว อาจารย์หรืออาจารย์แนะแนว
จะมีส่วนในการสร้างภาพความเป็นจริง ในลักษณะที่เป็นภาพความเป็นจริงของคณะนิเทศศาสตร์
รวมถึงคณะอื่น ๆ ที่สอนทางด้านสื่อสารมวลชนมากกว่า

ทั้งนี้เพราะ หน้าที่ของอาจารย์ที่โรงเรียน ไม่ว่าจะ เป็นอาจารย์ประจำวิชาต่าง ๆ
หรือ อาจารย์แนะแนวส่วนใหญ่ ก็คือ การเตรียมนักเรียนให้พร้อมในการแข่งขันเพื่อสอบคัดเลือก
เข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย ตามกระบวนการของระบบการศึกษาของประเทศไทย ดังนั้น
นักเรียนจะต้องรู้ ความต้องการของตนเองอยู่แล้วว่าต้องการจะไปเรียนต่อยังคณะใด ของสถาบัน
แห่งไหน เพื่อที่จะได้นำวิชาความรู้ที่ได้จากการศึกษาในมหาวิทยาลัยไปประกอบอาชีพของตนเอง
ต่อไป ซึ่งหน้าที่ในส่วนนี้ อาจารย์แนะแนวของโรงเรียน จะทำหน้าที่เตรียมความพร้อมให้กับ
นักเรียนเพื่อที่นักเรียนจะได้ค้นพบตัวเอง โดยอาจจะทำการทดสอบความชำนาญทางด้านต่าง ๆ
เพื่อให้นักเรียนได้ทราบว่า ตนเองมีทักษะความถนัดด้านใด เหมาะที่จะไปเรียนและประกอบอาชีพ
ในลักษณะใด แต่โดยส่วนใหญ่แล้ว นักเรียนก็มักจะรู้ตัวเองอยู่แล้วว่าต้องการที่จะเรียนอะไรต่อ
ทำงานทางด้านไหน ดังนั้น หน้าที่อีกส่วนหนึ่งของอาจารย์แนะแนวก็คือ การเตรียมสารสนเทศ
ของคณะต่าง ๆ ในแต่ละสถาบันว่าให้การศึกษาเกี่ยวกับเรื่องอะไร ตลอดจนจนถึงเมื่อจบการศึกษา
ไปแล้วจะสามารถประกอบอาชีพใดได้บ้าง เพื่อที่นักเรียนจะได้รู้ว่า งานในลักษณะที่ตนเอง
ต้องการจะทำในอนาคต เช่น งานอาชีพสื่อสารมวลชนนั้น จะสามารถเข้าไปศึกษาในคณะใด ๆ
ได้บ้าง ซึ่งจะให้นักเรียนเตรียมตัวได้ถูกต้องและรัดกุมขึ้น สำหรับในส่วนของการเตรียม
ความพร้อมในด้านวิชาการต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยนั้น
อาจารย์ประจำวิชาต่าง ๆ ก็จะเข้ามารับผิดชอบในส่วนนี้ต่อไป

2.2 รุ่นพี่

จากการศึกษาพบว่า รุ่นพี่คณะนิเทศศาสตร์ที่จบออกไปทำงานแล้ว และรุ่นพี่ที่กำลังศึกษาอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รุ่นพี่ในชั้นปีที่ 4 เป็นกลุ่มบุคคลอีกกลุ่มหนึ่ง ที่มีส่วนเป็นอย่างมากต่อ "กระบวนการสร้างภาพความเป็นจริง" ทางอาชีพสื่อสารมวลชนของนิสิตนิเทศศาสตร์ ให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากบุคคลเหล่านี้ เป็นผู้ที่เคยอยู่ในสถานการณ์เดียวกันกับนิสิตมาก่อน นอกจากนี้ ยังเป็นผู้ที่เคยผ่าน "กระบวนการสร้างภาพความเป็นจริง" ทางอาชีพสื่อสารมวลชนมาก่อน ตลอดจนเป็นผู้ที่ได้สัมผัสกับประสบการณ์ตรงในการทำงานจริงมาแล้ว ตัวอย่างเช่น

...มีพี่ที่คณะคนหนึ่งจบไป ซึ่งเราชื่นชมมาก อยากรู้เป็นอย่างเขา คือเขาเรียนด้านนี้ (ภาควิชาวาริชวิทยาและสื่อสารการแสดง-ผู้วิจัย) รู้สึกว่าเขาเก่ง ตอนนั้นเขาเป็นอาจารย์อยู่ มหาวิทยาลัยสยาม อยากรู้ทำคล้าย ๆ เขา เขาก็แนะนำว่าเรียนอย่างนี้ว่างมาก เพราะฉะนั้นก็ให้ทำอะไรข้างนอกทำ ไม่ใช่หายไปจากคณะเลย... (ปณิษฐา วาทิกทินกร. สัมภาษณ์, 13 มีนาคม 2536)

...เห็นพี่เขาทำงานกันน่าสนุกดี รุ่นพี่ปี 4 ที่เขาต้องทำภาพยนตร์ส่ง ตามเขาไปหมด ดูเขาทำ ทำไมเขาสนุกจังเลย มีการตัดต่อ อยากรู้ทำอย่างเขา รุ่นพี่ที่เรียนมีอิทธิพลเยอะมาก... (อาสยา ฐักัดกุล. สัมภาษณ์, 13 มีนาคม 2536)

...ก่อนเข้านิเทศ ก็ไม่ได้อยากเป็นนักข่าวเลย คิดแต่อยากจัดรายการวิทยุ เป็น ดีเจ. อย่างเดียว แต่พอเข้ามาแล้ว วิทยุโทรทัศน์มันจะเกร่อ คนเลือกกันเยอะ แล้วก็ดูจากพี่ ๆ เห็นเขาอยู่แต่ในห้องอัดตลอด ก็เลยไม่ชอบตอนแรกก็คิดว่าจะได้ออกไปข้างนอกมากกว่า แต่มันไม่ใช่ พอดีช่วงนี้พี่เขาชวนไปถ่ายรูปข่าวอาชญากรรม ข่าวศพ ก็สนุกดี เลยอยากเรียนหนังสือพิมพ์... (สรารุช บุรพาพันธ์)

จากตัวอย่างเหล่านี้ แสดงให้เห็นว่า ภาพความเป็นจริงทางอาชีพสื่อสารมวลชนของนิสิตคณะนิเทศศาสตร์ ที่ผ่านกระบวนการสร้างโดยรุ่นพี่คณะนั้น ทำให้นิสิตมีภาพความเป็นจริงว่าอาชีพ

สื่อสารมวลชนเป็นอาชีพที่น่าสนุก ในกรณีของอาชีพทางด้านภาพยนตร์ และอาชีพนักข่าวหนังสือพิมพ์ หรือความชื่นชมในความเก่งของรุ่นพี่คนหนึ่ง ที่เป็นต้นแบบให้ผลิตอยากดำเนินรอยตาม

... เวลาทำงานจริง ๆ พี่ ๆ เขาเล่าให้ฟังว่าคนทำงานโฆษณาเป็นยังไงบ้าง ต้องสู้กับคนอย่างแรง รุ่นพี่ที่เขาจบไป เขาเคยเล่าให้ฟัง ถ้าเป็น เอ.อี ต้องเจอลูกค้า แล้วโดนลูกค้าด่ายังไง พอมันเป็นแบบนี้จะไหวมั๊ย... (กนิษฐกา ศรียาภัย)

... ยังไม่อยากทำเอเจนซี เพราะคิดว่าเรายังไม่พร้อมกับการณ์หนัก ๆ เจอรุ่นพี่ร้องไห้เพราะเครียดกับงานจัด แล้วพี่เขาก็บอกว่า แน่ใจหรือว่าจะทำเอเจนซี มันไม่หอมหวานอย่างที่คิดนะ ก็เลยติดภาพจนตรงนั้นมาด้วย... (รัชต์ ศตายุ)

จากตัวอย่างนี้ ทำให้ผลิตได้มองเห็นภาพความเป็นจริงของอาชีพโดยผ่านการบอกเล่าจากรุ่นพี่ ในอีกแง่มุมหนึ่ง จากที่ผลิตส่วนหนึ่งเคยมีภาพความเป็นจริงว่าอาชีพโฆษณาเป็นอาชีพที่มีโอกาสได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ ท้าทายความสามารถ สนุกกับการได้พบปะกับคนมาก ๆ ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นจุดที่ดึงดูดให้ผลิตเกิดความสนใจในอาชีพโฆษณาทั้งสิ้น แต่เมื่อผลิตได้มีโอกาสสนทนาพูดคุยกับรุ่นพี่ที่ออกไปทำงานทางด้านโฆษณา ซึ่งได้เล่าถึงการทำงานที่ต้องออกไปพบปะ เจอะ เจอกับบุคคลที่เป็นลูกค้า ต้องถูกลูกค้าด่าว่า ต้องทนทำงานกับลูกค้าที่อารมณ์รุนแรง ดังนั้น ผลิตจึงมีภาพความเป็นจริงของโฆษณาในแง่ลบเพิ่มขึ้นมาอีกภาพหนึ่ง ซึ่งเป็นภาพความเป็นจริงที่เกิดจากการบอกเล่าประสบการณ์ตรงจากรุ่นพี่ นั่นเอง

นอกจากนี้ ยังมีภาพความเป็นจริงบางอย่างของอาชีพสื่อสารมวลชน อาทิ ในเรื่องของรายได้ ลักษณะการทำงาน เป็นต้น ซึ่งเป็นภาพความเป็นจริงที่ผลิตหลาย ๆ คนรับรู้มาเป็นอย่างดี เดียวกัน ตัวอย่างเช่น

... รุ่นพี่เขาบอกว่าโฆษณาเป็นอาชีพที่รายได้ดีที่สุดในบรรดาอาชีพสื่อสารมวลชนทั้งหมด...

... พี่เขาบอกว่า MC เป็นภาคที่งานหนัก เงินน้อย...

ดังนั้นการที่ผลิตมีความเข้าใจว่า งานโฆษณาเป็นอาชีพที่มีรายได้ดี หรืองานทางด้านวิทยุโทรทัศน์ เป็นอาชีพที่ต้องทำงานค่อนข้างหนัก ในขณะที่ค่าตอบแทนที่ได้รับนั้นจะเป็นจำนวนเงินที่น้อยก็ล้วนแล้วแต่เป็นภาพความเป็นจริงที่ผลิตรับรู้โดยผ่านการบอกเล่าของรุ่นพี่เช่นเดียวกัน

2.3 หลักสูตรการศึกษาของคณะนิเทศศาสตร์

ในความเป็นจริงแล้ว การศึกษาตามหลักสูตรของคณะนิเทศศาสตร์ ก็คือ การถ่ายทอดทางอาชีพโดยตรงอยู่แล้ว ทั้งนี้เพราะ สถาบันการศึกษาได้รับการยกย่องว่าเป็นศูนย์กลางของการถ่ายทอดและฝึกอบรม ตลอดจนวางพื้นฐานด้านอาชีพให้กับบุคคล ซึ่งผู้รับการถ่ายทอดก็จะได้รับความรู้และทักษะสำหรับเตรียมตัวเพื่อไปประกอบอาชีพ ดังนั้น จึงนับได้ว่าเป็นที่ให้ประสบการณ์รวมไปถึงการเรียนรู้ถึงบทบาทของอาชีพนั้น สำหรับลักษณะการถ่ายทอด เป็นลักษณะของการถ่ายทอดโดยตรง และการเรียนรู้จากตัวอย่าง ฉะนั้น สถาบันการศึกษาก็จะมีบทบาทดังนี้ :-

- เป็นเสมือนที่ให้ความรู้และทักษะ เพื่อเป็นแนวทางนำไปสู่การประกอบอาชีพ
- เป็นที่บอกว่าการทำงานนั้นเป็นเรื่องที่หนัก ซึ่งจะต้องนำความรู้ที่เรียน ไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์
- เป็นที่บอกขอบเขตการทำงานในอาชีพนั้นเป็นต้นว่ามีขอบเขตที่ต้องรับผิดชอบแค่ไหน, มีหน้าที่ในการทำอะไรบ้าง, มีกฎระเบียบอะไรบ้าง
- เป็นที่บอกบทบาทของอาชีพตามที่สังคมกำหนดไว้ (สุนีย์ ปิยวรงค์, 2534 : 15-16)

จากผลการศึกษาปรากฏว่า มีผลิตจำนวนมากไม่น้อยที่ยอมรับว่าการได้ศึกษาวิชาบางวิชา ในหลักสูตรการศึกษา ทำให้ผลิตเริ่มเห็นภาพของสาขาวิชาชีพ หรือลักษณะของงานอาชีพบางอย่างที่ชัดเจนขึ้น ตัวอย่างเช่น

...ตอนที่เรียน จะมีวิชา LANG. COMM. (LANGUAGE FOR COMMUNICATION หรือ ภาษาเพื่อการสื่อสาร -ผู้วิจัย) ซึ่งเป็นวิชาที่จะได้เขียนรายงานเขียนอะไรต่ออะไร

เยอะแยะไปหมด ให้เขียนทุกอย่าง เขียนสารคดี เรื่องสั้น ก็รู้สึกว่าตัวเองก็เขียนได้นี้ แต่ก่อนที่ไม่เคยเลือกเรียนภาควิชาการหนังสือพิมพ์เลย เพราะมองแค่ว่าจบออกไปก็คือนักข่าว ไม่อยากออกไปทำข่าว ออกไปสัมภาษณ์ พูดไม่เป็น เขียนข่าวไม่เป็น แต่พอได้มาทำรายงาน ถึงแม้ไม่เกี่ยวกับวิชาหนังสือพิมพ์ ก็รู้สึกว่าทำได้ดี ประกอบกับงานเขียนเป็นงานที่ไม่ค่อยต้องพูด ก็เลยชอบไม่คอยต้องออกไป อย่างจัดรายการ หรือว่าเป็นอะไรที่ต้องพบปะผู้คนมากมาย สามารถคิดเองเขียนเอง ทำเองได้แล้วก็ส่งคล้าย ๆ กับส่งต้นฉบับ...(สัชดา เสโธ. สัมภาษณ์, 13 มีนาคม 2536)

...ตอนแรกเข้ามาอยากเรียน MC มาก เพราะพี่สาวก็เรียน MASS COMM.อยู่ที่เชียงใหม่ เอกโทรทัศน์ ก็พอรู้งานอยู่บ้าง เขาก็จะเอา Final Project มาโชว์ว่านี่ฉันทำเอง ออกทีวี ก็ฮือฮาดาม แต่พอตัวเองเข้าที่นี้แล้ว ก็ได้ทดลองเรียน Intro แต่ละสาขา ดูก็รู้สึกว่า Public Relation นี่คือที่อยากเรียนที่สุด...(จิตรจรรยา เพิ่มภัทร)

...ตอนแรกก็ไม่ได้ชอบทำข่าว แต่พอมาเรียนวิชาของอาจารย์ จุมพล แล้วก็เลยรู้สึกชอบ แต่เรียนตัวเดียวเอง ก็เลยคิดอยากเป็นนักข่าววิทยุก่อน เพราะยังไม่ได้เรียนทีวีเลย แล้วก็รู้ว่าทีวีจะยากกว่าวิทยุด้วย มันต้องมีภาพด้วย และภาพก็ต้องซิงค์กับเสียง อย่างทีวีบางทีหากภาพไม่ได้ก็จะลำบาก ถ้าเป็นวิทยุนี้เราก็รายงานได้เลย ที่อยากจะเป็นนักข่าวเพราะรู้สึกว่าคนไทยทำข่าวเก่งแต่ว่าไม่ค่อยมีคนชอบฟังข่าว แต่ตัวเองไม่ชอบอ่านหนังสือพิมพ์ เพราะรู้สึกว่าคนทำหนังสือพิมพ์ เขียนให้หนังสือพิมพ์กลายเป็นเรื่องยากสำหรับชาวบ้าน แล้วถ้าเทียบกันระหว่างวิทยุกับโทรทัศน์ วิทยุจะเป็นสื่อที่ไปได้ไกลกว่า เข้าถึงชาวบ้านได้มากกว่า... (อติพร ชยานนท์กุล)

จากตัวอย่างเหล่านี้ จะเห็นได้ว่า การศึกษาในหลักสูตรของคณะเป็น "กระบวนการสร้างภาพความเป็นจริง" ทางอาชีพ โดยการถ่ายทอดทางอาชีพโดยตรงของระบบการศึกษา ซึ่งเมื่อนำมาประกอบกับความคิดเห็นของตัวนิสิต ที่มีต่อบุคลิกภาพของตนเอง ทำให้เกิดทัศนคติเกี่ยวกับอาชีพ เช่น เรียนวิชาเกี่ยวกับการเขียนประกอบกับบุคลิกภาพของตนเองที่ไม่ชอบการต้องออกไปพบปะกับผู้คนมากมาย ทำให้ทัศนคติมีความสนใจในงาน 'นักเขียน'

ขึ้นมา หรือการเรียนวิชาทำข้าว ประกอบกับความเข้าใจในกระบวนการผลิต และคุณลักษณะ เฉพาะวิทยุ ตลอดจนความคิดเห็นที่มีต่องานทางด้านข้าวของตัวนิสิตเอง จึงทำให้นิสิตเกิดภาพ ของงาน 'นักข้าววิทยุ' ขึ้นมา เป็นต้น

3. สื่อมวลชน

เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่า สื่อมวลชนนอกจากจะมีหน้าที่โดยตรงในการให้ข่าวสาร ความรู้ ความบันเทิงแล้ว สื่อมวลชนยังมีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างการเรียนรู้ ปลุกฝัง พฤติกรรม หรือแม้แต่สร้างค่านิยม หรือแบบอย่างให้แก่ผู้รับสาร โดยเฉพาะเด็กวัยรุ่น ด้วยการ สะท้อนภาพที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพต่าง ๆ จนทำให้เกิดเป็นความประทับใจในอาชีพบางอาชีพ ทั้ง ๆ ที่ไม่เคยรู้จักหรือพบใครที่ประกอบอาชีพนั้น ๆ มาก่อน

ทั้งนี้เพราะเด็กวัยรุ่นในทุกวันนี้ จะใช้เวลากับการดูโทรทัศน์หรืออ่านหนังสือมากกว่า การทำกิจกรรมอย่างอื่น และจากผลการศึกษา จะพบว่านิสิตคณะนิเทศศาสตร์ส่วนใหญ่จะมีพื้นฐาน ของความสนใจในสื่อมวลชนมากเป็นพิเศษอยู่แล้ว และเพราะความสนใจในงานสื่อมวลชนที่ถูก ปลุกฝังมาเป็นระยะเวลาานาน ๆ นี้เอง ที่ทำให้นิสิตเกิดความต้องการที่จะเข้าไปมีส่วนในการผลิต ผลงานผ่านทางสื่อมวลชนที่ตนสนใจบ้าง

อิทธิพลของสื่อมวลชนต่าง ๆ เหล่านี้ สามารถสะท้อนภาพอาชีพสื่อสารมวลชนโดยผ่าน ทางเนื้อหาของสื่อมวลชน และแนวความคิดตลอดจนภาพของการทำงานบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใน วงการสื่อสารมวลชน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 เนื้อหาของสื่อมวลชน

เนื้อหาต่าง ๆ ที่นำเสนอผ่านสื่อมวลชน คือ "ตัวกลาง" อย่างหนึ่งที่ทำให้เกิดภาพ ความเป็นจริงทางอาชีพสื่อสารมวลชนขึ้นในคลังแห่งความรู้ของนิสิตคณะนิเทศศาสตร์ จนทำให้เกิด ความสนใจที่จะเข้ามาสู่อาชีพนี้ ซึ่งการนำเสนอภาพความเป็นจริงทางอาชีพสื่อสารมวลชนนั้น

อาจจะนำเสนอผ่านทางเนื้อหาได้ใน 2 ลักษณะ คือ

เนื้อหาโดยตรง คือการที่สื่อสารมวลชนนำเสนอเนื้อหา หรือภาพที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน ทางด้านสื่อสารมวลชนโดยตรง ในลักษณะที่เป็น

- การนำเสนอภาพของตัวละคร ซึ่งทำงานทางด้านสื่อสารมวลชนในละครหรือภาพยนตร์

...ตอนนั้นยังเด็ก ๆ อยากรียนโฆษณา ดูจากหนังเรื่อง ช่างมันฉันไม่แคร์ ชอบนิมิต นางเอกในเรื่อง เก่งมาก ดูแล้วชอบ อยากรียนมาก อยากรทำอะไรแบบนั้นบ้าง แล้วก็ มีคนบอกว่า ถ้าเรียนทางนี้ก็จะทำได้... (สุจินต์ แซ่ฮ้อ)

ทั้งนี้เพราะ ภาพยนตร์เรื่องนี้นำเสนอภาพของนางเอก ซึ่งมีลักษณะเป็นผู้หญิงเก่ง แกร่ง มีความมั่นใจในตัวเองสูง และทำงานเป็นผู้กำกับภาพยนตร์โฆษณาที่มีความสามารถมาก ซึ่งใน ภาพยนตร์เรื่องนี้ได้แสดงให้เห็นภาพการทำงานของนางเอกในส่วนนี้อยู่พอสมควร เพราะเป็น จุดสำคัญของเรื่องที่ทำให้นางเอกและพระเอกรู้จักกัน ก็เนื่องจากการที่พระเอกของเรื่องมา แสดงภาพยนตร์โฆษณาที่นางเอกเป็นผู้กำกับ ดังนั้น นิสิตจึงมีภาพของการทำงานโฆษณา ว่าคนที่ ทำงานทางด้านนี้ คือคนที่มีความสามารถมาก เป็นคนเก่ง โดยผ่านทางภาพของนางเอกในเรื่อง

- การนำเสนอภาพของการทำงานทางด้านสื่อสารมวลชน ในลักษณะที่เป็นภาพเบื้องหลัง ของการทำงานจริง ๆ

...สมัย ม.ปลาย อยากรทำเบื้องหลัง มั่นนำสนุกดี เวลาที่เห็นเขาถ่ายพวกเบื้องหลัง ละคร มั่นดู่นวาย ๆ วิ่งกันไปวิ่งกันมา ก็เลยอยากรไปทำบ้าง... (อริสา วงศ์ข้าหลวง. สัมภาษณ์, 19 มีนาคม 2536)

...ตอนแรกที่เข้ามา อยากรเรียนเกี่ยวกับด้านวิทยุโทรทัศน์ อยากรทำเกี่ยวกับรายการ วิทยุโทรทัศน์ หรือสารคดีเคยเห็นงานเบื้องหลังการถ่ายทำทางทีวี รู้สึกมั่นนำสนุกแต่ดีนะ ก็เลยเป็น

แรงบันดาลใจให้อยากมาเรียนคณะนี้... (สุชาดา เสโส)

จากตัวอย่างนี้ แสดงให้เห็นว่า ภาพเบื้องหลังในการทำงานทางด้านสื่อสารมวลชนนั้น ที่มีการนำเสนอภาพผ่านทางสื่อมวลชน โดยเฉพาะทางโทรทัศน์นั้น เป็นภาพที่ทำให้ลิดเกิดความเข้าใจว่าเป็นงานที่สนุกสนาน นอกจากนั้นก็ยังคงเป็นงานที่มีความอิสระ เพราะไม่ต้องนั่งประจำอยู่กับโต๊ะ เนื่องจากการถ่ายทำหรือการผลิตผลงานต่าง ๆ นั้น ผู้ที่ทำงานในกองถ่าย ก็จะต้องเดินไปเดินมา ทำโน้นทำนี่วุ่นวายอยู่ตลอดเวลา

เนื้อหาทางอ้อม ซึ่งก็คือลักษณะผลงานของผู้ทำการสื่อสารที่ปรากฏออกมา นั้นเอง

...เพราะเป็นคนที่ชอบอ่านหนังสือ ชอบเขียนหนังสือ ก็เลยอยากทำอะไรที่มันเกี่ยวกับหนังสือ... (ภุมรินทร์ พงษ์ไกรกิตติ. สัมภาษณ์, 17 มีนาคม 2536)

...เป็นคนชอบอ่านหนังสือ อ่านไปเรื่อย ๆ พวกนิยายสารประเภทต่าง ๆ หนังสือผู้หญิง ศิลปวัฒนธรรม หรือพวกเกี่ยวกับเด็ก เลยเกิดความรู้อยากทำหนังสือบ้าง... (ศศิธร อุบลรัมย์. สัมภาษณ์, 26 มีนาคม 2536)

...ตอนเด็ก ๆ ดูหนังบ่อย มีหนังกลางแปลงมาฉายแถวบ้านก็จะไปดู มันฝังอยู่แล้ว ยิ่งพอโตขึ้นก็ได้ดูหนังมากขึ้น โดยเฉพาะหนังฮอลลีวู้ด เลยอยากทำตรงนี้ อยากจะมีส่วนที่จะได้ทำสิ่งที่เราชอบ ส่วนหนึ่งก็เพราะดูหนังเยอะ... (มนต์ศักดิ์ เกษศิริรินทร์เทพ)

...เป็นคนติดทีวี ดูละครเป็นพิเศษ อยากเป็นเบื้องหลังละคร คือชอบดูแล้วเห็นมีอะไรขาด ๆ เกิน ๆ ถ้าเราทำน่าจะทำให้ดีกว่า เพราะรายการตอนนั้นก็ไม่ได้ดีมาก... (ปณิษฐา วาทิกทินกร)

...ชอบที่จะสังเกตรายการโทรทัศน์ ว่าเขามีเทคนิคยังไงมาตั้งแต่ไหนแต่ไรแล้ว สนใจด้านนี้ตลอด คิดว่ามันได้แสดงออกเยอะ... (ผาลิส่า อรุณพัฒน์พงศ์. สัมภาษณ์ 13 มีนาคม 2536)

...เคยฝันตั้งแต่เด็กว่าอยากเป็นนักข่าว คือเป็นคนชอบอ่านหนังสือพิมพ์ตั้งแต่เด็ก ๆ ที่บ้านจะอ่านหนังสือทุกประเภท จะสนับสนุนการอ่านหนังสือมาก ก็อ่าน ๆ ไป เห็นว่าข่าวก็สนุกดี งานก็น่าทำ เป็นคนที่ชอบเจอคนหลายประเภท ก็คิดว่าเป็นนักข่าวจะสนองความต้องการได้... (จิรปริยา แก้วกำเนิดพงษ์)

จากตัวอย่างเหล่านี้ แสดงให้เห็นว่า ความชื่นชมในผลงานที่ถูกนำเสนอผ่านทาง สื่อมวลชนในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นโฆษณาที่แสดงออกถึงความคิดสร้างสรรค์ของนักโฆษณา คอลัมน์ หรือบทความต่าง ๆ ในหนังสือ หรือภาพทิวทัศน์ที่สวยงามจากช่างภาพที่มีฝีมือ ล้วนแล้วแต่ เป็นสิ่งที่ทำให้นิสิตเกิดความชื่นชม และอยากเข้าไปเรียนรู้ถึงกระบวนการในการผลิตผลงาน ตลอดจนการเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของการผลิตผลงานในแบบที่ตนชื่นชอบให้ปรากฏออกมา เพื่อให้คนอื่น ๆ ได้ชื่นชมผลงานของตนบ้าง ทั้งนี้ก็เนื่องมาจาก "กระบวนการสร้างภาพความเป็นจริง" โดยผ่านทางเนื้อหาของสื่อมวลชนทั้งทางตรงและทางอ้อม นั่นเอง

นอกจากนี้ ยังพบว่า เมื่อโอกาสมาถึง นิสิตก็ไม่ละเลยที่จะสนองต่อความต้องการของ ตนเองเข้ากับสิ่งที่ตนสนใจ เพราะนิสิตเหล่านี้ต่างก็เป็นผู้ที่เข้ามาศึกษาในคณะนิเทศศาสตร์ด้วยความมุ่งมั่นที่จะเป็นผู้กำกับภาพยนตร์ ผู้เขียนบทภาพยนตร์ ผู้กำกับการ ผู้ผลิตรายการโทรทัศน์ รวมทั้งนักข่าวหนังสือพิมพ์ ตามลำดับ ซึ่งสิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นว่าถึงแม้ว่านิสิตเหล่านี้จะไม่เคย มีภาพความเป็นจริงทางอาชีพสื่อสารมวลชนพวกนี้มาก่อน แต่ความมุ่งมั่นปรารถนาที่จะสร้างผลงาน ให้ปรากฏออกมาทางสื่อมวลชนที่ตนมีความสนใจนั้น จึงทำให้เกิดลักษณะของภาพความเป็นจริง ทางอาชีพสื่อสารมวลชน อันเนื่องมาจากเนื้อหาที่ได้พบเห็นจากสื่อมวลชน ประกอบกับความคิด และความสนใจของนิสิตเอง

3.2 แนวความคิด และภาพของการทำงานของบุคคลในวงการสื่อสารมวลชน

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า ความชื่นชมในความสามารถ และความสำเร็จของบุคคลหรือ กลุ่มบุคคล ที่ทำงานอยู่ในอาชีพสื่อสารมวลชน ก็เป็นแรงจูงใจสำคัญที่ทำให้ นิสิตจำนวนไม่น้อย สนใจที่จะศึกษาทางด้านอาชีพสื่อสารมวลชน ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากการชมทราบบนแนวความคิด

การได้เห็นภาพของการทำงาน ตลอดจนความชื่นชมในภาพความสำเร็จในหน้าที่การงานทาง
ด้านสื่อสารมวลชน ของบุคคลเหล่านั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าบุคคลในวงการสื่อสารมวลชนเหล่านี้
ทำหน้าที่เป็นแบบอย่างใน การสะท้อนภาพความเป็นจริงของอาชีพสื่อสารมวลชน จนทำให้ผลิต
เกิดความประทับใจในอาชีพสื่อสารมวลชนขึ้นมา ตัวอย่างเช่น

...ตอนนั้นชอบความสามารถของพี่แหวน (ฐิติมา สุตสุนทร) มาก เขาร้องเพลง
เพราะดี น้ำเสียงมีพาวเวอร์มาก ปรากฏว่าเขาจบนิเทศ เราก็เลยคิดว่าอยากเข้านิเทศ
ตอนนั้นก็พอรู้มาบ้างว่านิเทศเรียนเกี่ยวกับวิทยุโทรทัศน์ แต่ไม่รู้ว่ามีด้านอื่น

พอตอนหลังก็อยากทำงานรายการอย่างพี่นก (นิรมล เมธิ์สุกุล) คิดว่าอยากทำรายการ
ที่ดูใสๆ ได้ออกไปไกลชีวิตธรรมดา อยากออกไปตามชนบท อยากเป็นอย่างพี่นก ชอบฟังตอน
เขาทำข่าว ช่อง 9 พ่อดูข่าว พ่อขมใหญ่เลย เราเลยรู้สึกชอบเขา แต่ก็ไม่รู้อะไรจริง ๆ มา
ชอบอีกทีตอนที่พี่เขาทำแปซิฟิก คิดว่าเขาทำงานสารคดี แล้วก็คิดว่าเป็นการให้ ความรู้แก่คนอื่น
โดยที่ไม่หนักจนเกินไป พี่เขาเป็นคนคิดเก่ง ทำงานเก่ง เราก็เลยชื่นชมเขา...

(สุวรรณ์ ประถมรัตน์. สัมภาษณ์ 8 มีนาคม 2536)

...อยากเป็นผู้กำกับอย่างพี่หนูเล็ก บุรณี รัชไชยบุญ อยากทำงานเบื้องหลัง เคยไปจำ
ตอนเด็ก ๆ งานโรงเรียนราชินี แล้วพี่หนูเล็กเขามากำกับเวที ก็เห็นเขาเก่งดี อยากเป็น
อย่างนั้นบ้าง อยากเป็นอย่างพี่หนูเล็ก ก็เลยอยากเรียนทางนี้มาก... (วิพรรณ สุวรรณรัตน์)

...อีกเหตุผลหนึ่งที่ทำให้อยากเป็นพิธีกร ก็คือ ชอบ เอิร์ธ แสงสว่าง (ปัจจุบันเป็น
ผู้จัดการฝ่ายประชาสัมพันธ์ โรงแรมฮอติเดย์อินน์ คราวนพลาซ่า-ผู้วิจัย) เคยอ่านสัมภาษณ์เขาก็
รู้สึกว่าเขาเจ๋งดี มีความมั่นใจในตัวเองมาก เก่ง แล้วก็มีส่วนทำให้เราคิดอยากจะทำพิธีกร
เราก็เลยเริ่มศึกษาอะไรหลาย ๆ อย่าง แล้วก็คิดว่าเราเหมาะสมกับตรงนี้ที่สุดแล้ว คนนี้ก็ยัง
ทำให้เรากุมิใจ อยากทำให้ได้แบบเขา เขาเก่งมาก... (วราภรณ์ ฉัตรชาติชาติ. สัมภาษณ์,

17 มีนาคม 2536)

...ฟังวิทยุคิดว่า เป็นงานที่สนุกมาก แล้วก็เป็นที่ IDOL (บุคคลซึ่งเป็นต้นแบบ - ผู้วิจัย) เป็นของตัวเอง คือตอนนั้นฟังรายการโลกสวยด้วยเพลง จนเพื่อนบอกให้ฟังว่ารายการนี้ดี ฟังสิเขาเปิดเพลงสไตล์ไม่บ่อยมาก เป็นเพลงไทยที่หาฟังยากกว่า ก็ฟังตลอด ชอบเพลงที่เขาเปิดเพราะเป็นเพลงที่เราชอบ ฟังไปแล้วก็เจอคุณโกมุตแล้วก็ติด ก็รู้สึกว่าคุณนี่ก็คิดอะไรเหมือนเราดี ไม่ทำตัวเหมือนพี่ที่มาสอน ก็วัยรุ่น ๆ เปิดเพลงที่เราชอบไม่แคร์คนฟัง จะจัดรายการไม่เหมือนคนอื่น อยากเรียนด้านวิทยุอย่างเดียว อยากเป็นดีเจ. อย่างเดียวเลยเพราะว่าต้นแบบเราเป็นดีเจ. ความรู้สึกก็คืออยากจะได้ทำทุกสิ่งทุกอย่าง ได้ไปยืนตรงที่เขาเคยยืน แต่วันนั้นความใฝ่ฝันสูงสุด ก็คือ เราอาจจะได้เป็นแรงบันดาลใจให้ใครอีกคน เหมือนกับที่โกมุตเป็นแรงบันดาลใจให้เรา... (हत्य रमसुत. สัมภาษณ์, 30 มีนาคม 2536)

จากตัวอย่างเหล่านี้ จะพบว่าความชื่นชมในบุคคลเหล่านี้ เกิดขึ้นเนื่องจากการที่บุคคลเหล่านี้ เป็นผู้ที่มีชื่อเสียงและประสบความสำเร็จอย่างรวดเร็วในอาชีพการงานทางด้านสื่อสารมวลชน ดังนั้นภาพความเป็นจริงของอาชีพสื่อสารมวลชนที่เกิดขึ้น ก็คือ ภาพของความเป็นคนเก่ง คนที่มีความสามารถ และประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน นั่นเอง

ภาพความเป็นจริงที่นิสิตรับรู้จากประสบการณ์โดยตรงของตนเอง

เป็นภาพความเป็นจริงทางอาชีพสื่อสารมวลชนที่นิสิตสร้างขึ้น เนื่องจากการได้ไปสัมผัสกับงานอาชีพสื่อสารมวลชนจริง ๆ ได้แก่ การฝึกงานตามหลักสูตรของการศึกษา การฝึกงานด้วยตนเอง การทำงานจริง ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การฝึกงานตามหลักสูตรของการศึกษา

การฝึกงานเป็นวิชาบังคับในหมวดวิชาชีพสำหรับนิสิตคณะนิเทศศาสตร์ทุกภาควิชา ทั้งนี้ เพื่อให้บัณฑิตมีโอกาสฝึกประสบการณ์โดยตรงในงานอาชีพสาขาต่างๆ เป็นการเตรียมความพร้อมให้บัณฑิต ก่อนที่จะจบออกไปประกอบอาชีพจริง และการได้ออกไปฝึกปฏิบัติงานจริงตามหน่วยงานต่าง ๆ นี้เอง ที่เป็น "กระบวนการสร้าง" ภาพความเป็นจริงทางอาชีพในอีกลักษณะหนึ่ง

ซึ่งภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นจากกระบวนการนี้ ก็เป็นภาพที่มีลักษณะน่าสนใจในอีกรูปแบบหนึ่ง และอาจกล่าวได้ว่าเป็นภาพความเป็นจริงที่ค่อนข้างชัดเจนมากภาพหนึ่ง อย่างไรก็ตาม ภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นจากการฝึกงานนี้ มักเป็นภาพที่ชัดเจนในเรื่องของลักษณะหน้าที่การทำงานมากที่สุด

...ก็อปี้ จริง ๆ ก็ไม่ใช่แค่คิดคำอย่างเดียว แต่ต้องคิดงานทั้งหมดเลยว่าลูกค้าอยากได้งานในลักษณะไหนอยากได้หนึ่งก็คิดหนึ่ง แล้วแต่ระบบงานของบริษัทด้วย บางทีก็จับคู่กันเลย ระหว่างก็อปี้ กับ อาร์ตได แล้วช่วยกันคิดบางทีก็อาจเป็นแบบก็อปี้คิดคำไป อาร์ตไดก็มาช่วยในส่วนที่เป็น ART จริง ส่วนบางที ก็อปี้ก็อาจคิดทั้งหมด อย่างได้บริพมาก็ดูว่าลูกค้าต้องการให้ออกไปในสื่อไหน ก็คิดงานในสื่อนั้นออกมา เป็นชิ้นงาน เป็นไอเดียไม่ใช่คิดข้อความโฆษณาอย่างเดียว แล้วแต่ที่ด้วย บางทีก็ให้ครีเอทีฟคิดงานออกมา แล้วก็ให้เรามาแปลค่าเอง ตอนที่ฝึกงาน ก็คือได้คิดตั้งแต่ต้นเลย สมมติว่าลูกค้าต้องการหนึ่งก็คิดหนึ่งมาเป็นเรื่องเลย แล้วอาร์ตไดเร็คเตอร์ก็จะแค่วางงานด้าน ART คร่าว ๆ จากนั้นก็จะมีแผนก VISUALIZER วาดภาพออกเป็น STORY BOARD จนเสร็จ... (ธนิตฐา สุกันธะตุล)

...แต่ครีเอทีฟที่เห็นจากที่ไปฝึกงานทุกวันนี้ จะอยู่เฉพาะที่ทำงานตลอดเวลา คือไม่ค่อยมีโอกาสออกไปทำงาน ออกไปเจออะไรสักเท่าไร มันไม่เหมือนกับที่เคยคิดไว้ว่ามันเป็นงานที่อิสระที่จะคิด ที่จะทำงาน ที่จะรับผิดชอบ ไม่ต้องเข้าออฟฟิศทุกวัน เพียงแต่มีสถานที่ เคยคิดว่าครีเอทีฟ จะทำงานแบบ One Man Show จะเป็นคนกำหนดทุกอย่าง จะเป็นตัวของตัวเองมาก ไม่ใช่ระบบ Team Work ไม่ต้องมาจำกัดในข้อที่ว่าลูกค้าจะไม่เอาอะไรอย่างนี้... (ศุภรัชต์ ปิยวัชรพันธ์)

...เท่าที่รู้จักข่าวทำงานช้าน้อย เขาให้ทำงาน 9 โมง แต่ส่วนมากมาบ่าย เขาจะปิดเล่มประมาณ ติ 1 ติ 2 มีเวรผลัดกัน พอเราไปถึงปั๊บ อ่านข่าวจากหนังสือพิมพ์ฉบับอื่นเท่าที่จำเป็นดูว่าหนังสือพิมพ์เราตกข่าวอะไรบ้างก็ไปตาม อ่าน ๆ เสร็จ เขาก็มอบหมายว่าวันนี้จะทำข่าวประเด็นนี้ ไปที่นี่ เราก็ไป อาจไม่ต้องเข้าโรงพิมพ์เลยก็ได้ แต่รุ่งนี้ต้องเขียนข่าวส่งเขา แต่ถ้าวันไหนไม่ได้ทำข่าว เราก็อยู่ในโรงพิมพ์ช่วยพิมพ์ดีด

ทางข่าวสด (หนังสือพิมพ์ที่ผลิตเคยไปฝึกงาน-ผู้วิจัย) จะมีหัวหน้าข่าวแต่ละประเภท ถ้าสมมติเราทำข่าวบันเทิง บางทีเขาไม่ได้มอบหมายเราหรอกแต่เราควรไป อย่างบางทีเขาเปิดกองถ่ายเรื่องนี้ เขาก็ให้ไปดูเอาเองแล้วกันว่า มีประเด็นอะไรบ้าง เราก็ไปดูสักครึ่งวันว่ามีข่าวอะไรบ้าง เพราะข่าวบันเทิงบางทีนิด ๆ หน่อย ๆ ก็เป็นข่าวได้แล้ว เคยทำเรื่อง 'แสงะวิกุลแวว' เราก็โทรไปตามว่าเอาไหม ถ้าเอาก็ตามข่าว... (จิรปริยา แก้วกำเนิดพงษ์)

...ถ้าเป็นนักข่าววิทยุ อยากไปทำต่างจังหวัด แต่ต้องเป็นข้าราชการของสถานีวิทยุแห่งประเทศไทย ซึ่งเราไม่ชอบ คือเคยไปฝึกงานมา รู้สึกว่าเขาคุมสื่อไว้นิ่งมือ เป็นสื่อที่ใหญ่ที่สุดในจังหวัด แต่ว่าไม่ใช่สื่ออันนั้นให้เป็นประโยชน์ ที่จะทำประโยชน์ให้ประชาชน ก็เลยอยากจะเข้าไปทำตรงนั้น... (อติพร ชยานัทร์กุล)

...งานกับเรียนไม่เหมือนกันเลย เคยไปฝึกงานตอนปี 3 ซึ่งเรายังเรียนอะไรไม่มาก แล้วก็เรียนทฤษฎีมากกว่าปฏิบัติ แต่พอเข้าไปทำงานจริง ๆ ต้องเรียนรู้ใหม่หมดเลย อย่างการเขียนข่าวแจก ก็ต้องเขียนให้มีลีลา เขียนเพื่อขายสินค้าเหมือนกัน เหมือนกับว่าที่เรียนมาช่วยอะไรไม่ได้เลย เราต้องไปเรียนใหม่หมด เข่าว่ากันว่าคณะสอนเราให้เป็นนิรารีในองค์กรราชการมากกว่าองค์กรอิสระ... (กนิษฐกา ศรียาภัย)

แต่อย่างไรก็ตาม บางครั้งการไปฝึกงานตามหลักสูตรก็ไม่ได้ช่วยให้ผลิตเกิดการเรียนรู้เท่าใดนัก ทั้งขึ้นอยู่กับว่า องค์กรบางองค์กรอาจจะไม่พร้อม หรือไม่มีเวลาที่จะถ่ายทอดการทำงานให้ผลิตได้ฝึกปฏิบัติจริง ดังนั้นการไปฝึกงานของนิสิตในบางครั้งก็อาจจะได้ทำแค่การเดินทางไปถ่ายเอกสาร หรือการนั่งอ่านนิตยสารอยู่ที่โต๊ะ ฯลฯ เท่านั้นเอง นอกจากนี้ ก็ยังขึ้นอยู่กับนิสิตที่ออกไปฝึกปฏิบัติงานจริงบางคนนั้น มีความพร้อมที่จะเรียนรู้การทำงานมากขึ้นอีกด้วย

2. การฝึกงานด้วยตนเอง

เนื่องจากการที่การฝึกงานตามหลักสูตรของคณะ อาจไม่ได้ทำให้เกิดการเรียนรู้ลักษณะการทำงานมากมายนักตามที่ได้กล่าวไปแล้ว หรือระยะเวลาการฝึกงานตามหลักสูตรของบางภาค

วิชา กำหนดเวลาให้ฝึกงานน้อยเกินไป เช่น ภาควิชาการภาพยนตร์และภาพนิ่งซึ่งกำหนดให้ฝึกงานเพียงแค่ 2 อาทิตย์เท่านั้น ประกอบกับการที่หลักสูตรการฝึกงานนั้น จะเป็นหลักสูตรบังคับ เฉพาะ นิสิตชั้นปีที่ 3 และ 4 เท่านั้น ดังนั้น จึงพบว่าในช่วงปิดเทอมซึ่งเป็นระยะเวลาที่นานมากถึง 3 เดือนนั้น จึงทำให้มีนิสิตจำนวนไม่น้อยที่ชวนขวย แสงหาองค์การสำหรับการฝึกงานด้วยตนเอง ทั้งนี้ก็ด้วยเหตุผลเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ในการทำงานให้กับตนเอง นั่นเอง

...เคยไปฝึกงานที่... เป็นโปรดักชั่นเฮาส์เปิดใหม่ ที่ยังเล็กอยู่พอดีที่คนรู้จัก อยู่ก็เลยขอเขาเข้าไปฝึกเอง ตอนนั้นได้ออกไปทำงานประมาณ 7-8 งาน เข้าไปช่วยงานของทุกฝ่ายเลย เลือกตัวแสดง ช่วยทางด้านฝ่ายศิลป์ ไป Pre-Pro. ออกกองถ่าย ได้ทำเยอะสนุกดี เห็นภาพของงานอยู่ 2 หน้าที่ที่อยากทำ คือเป็นตากล้อง กับเป็นผู้กำกับ ก็คิดว่าอาจจะต้องไปเริ่มจากการเป็นผู้ช่วยผู้กำกับก่อน... (ประยุกต์ ศรีทองกุล)

จากตัวอย่างนี้ ทำให้เห็นภาพอย่างหนึ่งว่าการที่จะขอเข้าไปฝึกงานด้วยตนเองนั้น จะต้อง พอมือคนรู้จักหรือเส้นสายอยู่ภายใน ที่สนิทพอที่จะขอเข้าไปฝึกงานได้ นอกจากนี้ การฝึกงานก็ทำให้นิสิตมีภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับลักษณะงานที่ต้องการที่ชัดเจนขึ้น ทั้งนี้เพราะ นิสิตที่ศึกษาในภาควิชาการภาพยนตร์และภาพนิ่งนี้ มักจะมีความสนใจในอาชีพที่หลากหลายกันออกไปมาก เนื่องมาจากตัวเนื้อหาของภาควิชาเอง ซึ่งมีทั้งภาพยนตร์และภาพนิ่ง ซึ่งก็เท่ากับว่านิสิตจะสามารถไปทำงานได้ถึง 2 ประเภทแล้ว คือ ทำทางด้านภาพยนตร์ และทำทางด้าน การถ่ายภาพนิ่ง ซึ่งในส่วนของภาพยนตร์เองนั้น ก็ยังสามารถแบ่งออกไปได้เป็นภาพยนตร์ประเภทต่าง ๆ ทั้งภาพยนตร์เรื่อง ภาพยนตร์สารคดี และภาพยนตร์โฆษณา และเนื่องจากหลักสูตร การเรียนการสอนนั้นเน้นทั้งการถ่ายทำด้วยกล้องวิดีโอ และกล้องถ่ายภาพยนตร์ขนาด 16 ม.ม จึงทำให้นิสิตสามารถไปทำงานทางด้านผลิตงานทางโทรทัศน์ได้ด้วย รวมไปถึงงานเขียน บทภาพยนตร์ ซึ่งก็คือหนึ่งในหลักสูตรของภาควิชาด้วยเช่นกัน

3. การทำงานจริง

คือการทำงานที่ได้ออกไปทำงานจริง ๆ ในลักษณะที่เป็นงาน 'จับ' ซึ่งผลิตจะได้รับค่าตอบแทนจากงานที่ไปทำนี้ด้วย นอกจากนี้ยังรวมไปถึงการทำกิจกรรมที่เผยแพร่ไปยังบุคคลภายนอกเป็นจำนวนมาก ๆ ด้วย เช่น งานฟุตบอลประเพณี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย-ธรรมศาสตร์, งานละครของคณะ, งานจุฬาลงกรณ์วิชาการ, งานลอยกระทง เป็นต้น หรือจากการชักชวนไปช่วยทำงานจากรุ่นพี่ โดยเฉพาะรุ่นพี่ที่จบออกไปแล้ว ตัวอย่างเช่น

...จากประสบการณ์การทำงานที่ผ่านมาทำให้เรารู้ว่าพาร์ทเป็นส่วนที่สำคัญมาก งานจะสำเร็จหรือไม่ก็อยู่ตรงนี้ เคยทำงานอยู่หลายอย่างทั้งในและนอกมหาวิทยาลัยก็มีหลายอย่าง เช่น ฟุตบอลประเพณี แล้วโดยทั่ว ๆ ไปจะเห็นว่างานต่าง ๆ ถ้าขาดการพาร์ท งานจะไม่สามารถสำเร็จได้เลยเคยไปทำงานให้ ESCAP ประชุมรัฐมนตรีเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม มีการจัด EXHIBITION โรงแรมไฮแอทเซ็นทรัล ปรากฏว่าเขาพาร์ทไม่ดี ทั้งๆ ที่เขาเตรียมเอกสารมา งานใหญ่มากเลยชาติชายตอนนั้นเป็นนายกฯ ก็มาเปิดเอง เป็นการประชุมระดับรัฐมนตรี 100 กว่าประเทศ แต่ปรากฏว่าประชาสัมพันธ์ไม่ดี คนก็ไม่มาเลยทั้ง ๆ ที่เป็นงานดี เราก็ต้องเข้าไปช่วยแก้ปัญหา ออกไปแจกโบรชัวร์กันเองให้กับคนที่มาเที่ยวห้างฯ งานพวกนี้จะเห็นได้เลยว่างานพาร์ทสำคัญมาก... (จิตรจรรยา เพิ่มภัทร)

...ตอนที่เข้ามาที่เคยตามรุ่นพี่เขาไปทำงาน เขาทำงานโฆษณา เป็นครีเอทีฟทางด้าน Presentation งานเปิดตัวสินค้า งานครบรอบปีบริษัท เลยทำให้รู้ว่าฟิล์มเป็นอาชีพที่หลากหลายมาก เราสามารถเข้าไปทำได้ตั้งหลายอย่าง เพราะขอบข่ายมันกว้างขวางมาก... (อาสยา ฐักัดกุล)

...เคยไปช่วยทำหนังกับบริษัท ไทย เอนเตอร์เทนเมนต์ ทำทางด้าน prop. (อุปกรณ์ประกอบฉาก) เลยรู้ว่าการเข้าสู่ตลาดแรงงานทางด้านนี้ค่อนข้างง่าย เพราะเขายังต้องการคนอยู่เรื่อย ๆ เปิดกล้องที่รับคนกันที แล้วคนที่เข้าไปทำก็ไม่จำเป็นต้องมีความรู้ทางด้านภาพยนตร์ก็ได้ แต่ต้องมีใจรัก... (ทรงชัย เตชะสวัสดิพงษ์)

...เคยไปช่วยพี่เขา เขียนบทละครโทรทัศน์ รู้สึกว่าเป็นงานที่มีผลตอบแทนค่อนข้างต่ำ
 ทั้ง ๆ ที่พี่มันเป็นหัวใจของเรื่อง คิดว่ามันค่อนข้างน้อยเกินไป เพราะตรงนั้นมีส่วนทำให้
 งานออกมาดี แต่ถ้าผลตอบแทนต่ำก็จะมีส่วนทำให้คนที่ทำงานตรงนั้นรู้สึกว่า มันไม่คุ้มกับงานที่จะทำ...
 (มนต์ศักดิ์ เกษศิริรินทร์เทพ)

อย่างไรก็ตาม จากผลการศึกษาจะพบว่า ในความเป็นจริงแล้ว "กระบวนการสร้างภาพ
 ความเป็นจริง" นั้น ไม่ใช่กระบวนการที่จะเกิดขึ้นจากการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์โดยทางอ้อม
 และการได้ไปสัมผัสกับประสบการณ์ตรง อย่างไรก็ตามหนึ่งเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่เกิดจาก
 การที่บุคคลนำได้รับความเป็นจริงที่ได้รับทั้งจากจากประสบการณ์โดยตรง และประสบการณ์โดย
 ทางอ้อมที่นำเสนอผ่าน 'ตัวกลาง' ต่าง ๆ มารวมกันเข้าเป็นความเป็นจริงในแบบของเขาเองหรือ
 ความเป็นจริงตามอัตตวิสัย (Subjective Social Reality) หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือความ
 เป็นจริงที่ถูกนำเสนอในรูปของสัญลักษณ์และนำไปสู่จิตสำนึกของแต่ละบุคคล ตัวอย่างเช่น

...เคยฝันตั้งแต่เด็กว่าอยากเป็นนักข่าว ตอนประมาณ ป.5 - ป.6 คิดว่าเป็นงานที่
 สนุกดี ได้พบคนหลายประเภท เป็นคนชอบอ่านหนังสือพิมพ์มาตั้งแต่เด็ก ที่บ้านจะสนับสนุนการอ่าน
 หนังสือมาก จะอ่านหนังสือพิมพ์ทุกประเภท ก็อ่าน ๆ ไป เห็นว่าข่าวก็สนุกดี งานก็น่าทำ แล้วก็
 เป็นคนที่ชอบเจอคนหลายประเภท คิดว่าการเจอคนเป็นกำไรของเรา ได้รู้ทุกคนแต่ละประเภท
 เป็นอย่างไร คิดว่าอาชีพนักข่าวเป็นอาชีพที่สนองได้มากพอสมควร ซึ่งก็คิดเอาเองเลย แม้ยัง
 หัวเราะเลยว่าเป็นนักข่าวจนเนละก ก็ไม่มีใครสนับสนุนให้เรียนด้านนี้ แต่ที่บ้านก็ไม่ได้บังคับ
 อยู่แล้วว่าจะต้องเรียนอะไร... (จิรปริยา แก้วกำเนตพงษ์)

จากตัวอย่างนี้ จะเห็นได้ว่านิสิตซึ่งภาพความเป็นจริงของอาชีพนักข่าว ว่าเป็นงานที่
 น่าสนุก และทำให้ได้พบปะกับผู้คนหลายประเภท มี "กระบวนการสร้างความเป็นจริง" ที่เกิดขึ้น
 เนื่องจากความสนใจในเนื้อหาของสื่อมวลชนคือหนังสือพิมพ์ และเมื่อเห็นว่าข่าวในหนังสือพิมพ์
 เป็นสิ่งที่น่าสนุก จึงทำให้นิสิตเกิดความคิดขึ้นมาว่า งานในการเสาะแสวงหาข่าวมาให้อ่านนั้น
 ก็น่าที่จะเป็นงานที่สนุกตามไปด้วย ประกอบกับความเป็นคนที่มีบุคลิกภาพที่ชอบพบปะผู้คน ดังนั้น
 นิสิตจึงนำความคิดที่มีต่อบุคลิกภาพของตนเอง ประกอบกับความคิดที่กลั่นกรองมาจากเนื้อหาที่ได้

อ่านจากหนังสือพิมพ์จนเกิดเป็นภาพความเป็นจริงทางอาชีพสื่อสารมวลชนดังกล่าวขึ้นมา

กล่าวโดยสรุปแล้ว "กระบวนการสร้างภาพความเป็นจริง" ทางอาชีพสื่อสารมวลชนของนิสิตคณะนิเทศศาสตร์นั้น นอกจากจะเกิดจากกระบวนการหลัก 2 กระบวนการ คือการรับรู้จากประสบการณ์ทางอ้อม โดยผ่านตัวกลางต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นครอบครัว การศึกษา หรือแม้แต่สื่อมวลชน และการรับรู้จากการได้สัมผัสกับประสบการณ์ตรงของนิสิตเองแล้ว "กระบวนการสร้าง" ภาพความเป็นจริงทางอาชีพสื่อสารมวลชนแล้ว ยังสามารถเกิดขึ้นจากกระบวนการทางความคิดของนิสิตเอง อันเนื่องมาจากการสะสม "คลังแห่งความรู้" ที่นิสิตได้รับจากการเรียนรู้จากประสบการณ์ในรูปแบบต่าง ๆ นั้นเอง